

ИЗДАТЕЛСКА ДЕЙНОСТ (ПРОДЪЛЖАВАЩИ ИЗДАНИЯ ПРЕЗ 2011 Г. И ИЗДАДЕНИ КНИГИ И БРОШУРИ ЗА ПЕРИОДА ОКТОМВРИ 2010 - ДЕКЕМВРИ 2011 ГОДИНА)

Националният статистически институт осигурява информация за издателската продукция в страната (книги и брошури) и продължаващите издания (вестници и периодика). Източник на данните е Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“. Основните показатели са в съответствие с методологичните изисквания на ЮНЕСКО. Изследването на издателската дейност на НСИ обхваща две основни направления:

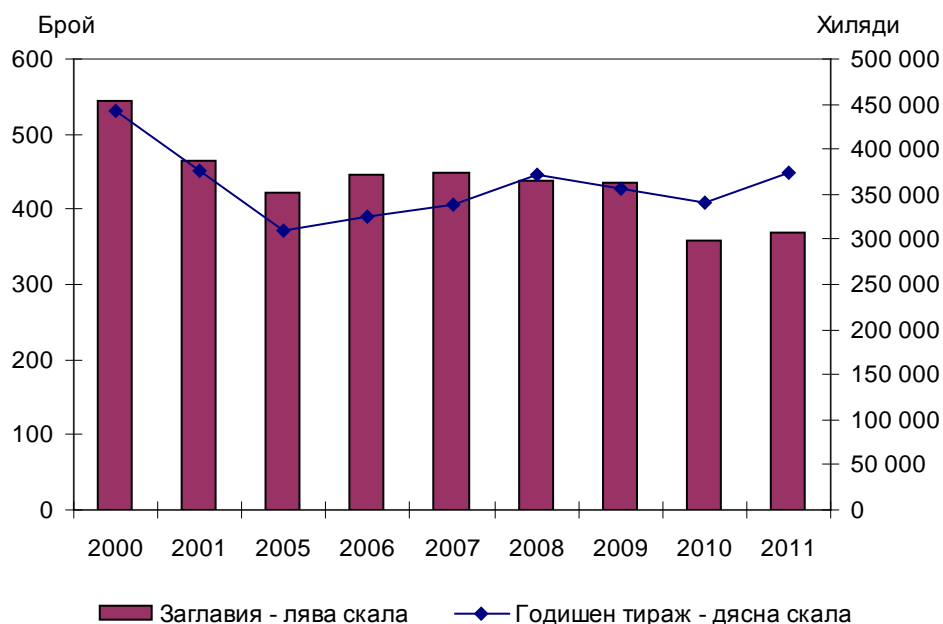
- Издадени продължаващи издания (вестници и периодика).

- Издадени книги и брошури. Поради въвеждането на нова информационна система в Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ изследването за издадените книги и брошури обхваща последните три месеца на 2010 г. (октомври - декември), както и данните за цялата 2011 година.

Издадени продължаващи издания (вестници и периодика)

През 2011 г. са издадени 369 *вестника* с годишен тираж 373 111 хил. (фиг. 1). На човек от населението годишно се падат 51 вестника, или с 6 повече в сравнение с 2010 година. Спрямо предходната година заглавията (самостоятелни издания, издадени като една или повече физически единици) на вестниците, се увеличават с 2.8% (10 заглавия), а тиражът - с 9.5% (32 299 хил.).

Фиг. 1. Издадени вестници

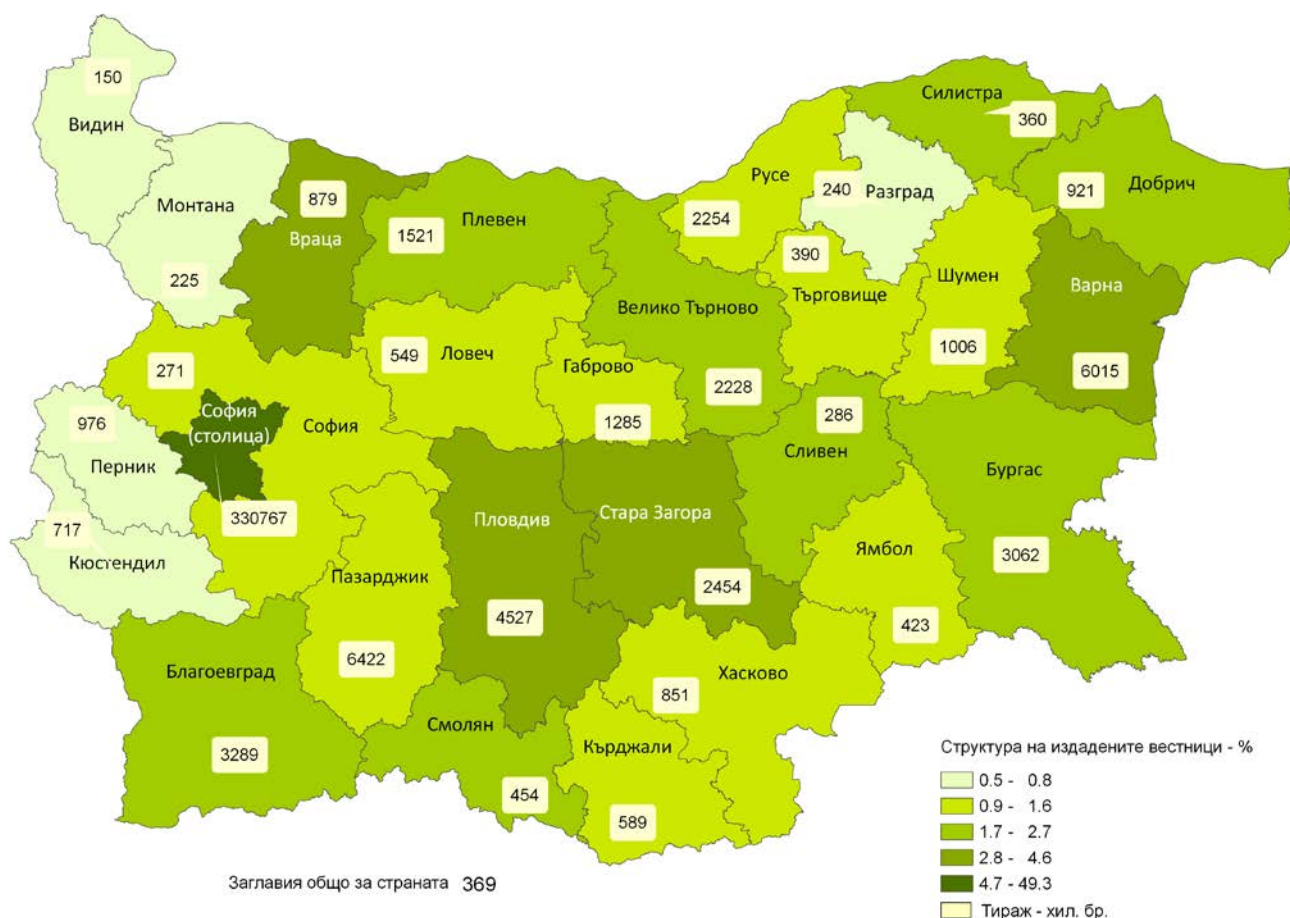

През 2011 г. са издадени 62 *всекидневника* в тираж 231 837 хиляди. Заглавията на всекидневниците формират 16.8% от всички издавани вестници, а тиражът - 62.1% от общия тираж. В сравнение с 2010 г. броят на заглавията се увеличава с 2, а тиражът - с 45 045 хиляди. Издадените заглавия на *седмичните* вестници през 2011 г. са 157, което е с 6.1% повече спрямо предходната година. Относителният дял на тиража на седмичните вестници през 2011 г. е 33.7% от годишния тираж на всички вестници, или намалява с 6.9 процентни пункта спрямо 2010 година.

През 2011 г. са издадени 8 *вестника за деца и юноши*, или с един повече в сравнение с 2010 г., но тиражът за една година се увеличава 7 пъти (от 297 хил. през 2010 г. на 2 101 хил. през 2011 година).

Броят на *хумористичните вестници*, издавани у нас през 2011 г., е 6, а тиражът - 182 хил., като броят на заглавията в сравнение с предходната година не се променя, а тиражът им намалява с 3.2% (6 хил.).

Фиг. 2. Структура и тираж на издадените вестници през 2011 г. по области

Най-много са издаваните вестници през 2011 г. в област София (столица) - 182 заглавия (с 12 по-малко спрямо 2010 г.). Делът на заглавията е 49.3% от всички издадени вестници в страната, което е с 4.7 процентни пункта по-малко в сравнение с предходната година. Относителният дял на тиража на издаваните в столицата вестници за 2011 г. е 88.7% от общия тираж на вестниците в страната и в сравнение с 2010 г. се увеличава с 0.4 процентни пункта.

Относителният дял на вестниците, издавани на български език през 2011 г., е 95.9%, или с 0.5 процентни пункта по-малко в сравнение с 2010 година. На чужди езици през 2011 г. са издадени 15 заглавия на вестници: по 1 на немски, английски, турски и румънски, 2 на руски и 9 на два и повече езика.

През 2011 г. са издадени 559 заглавия *списания* и 109 *бюлетина*. Списанията намаляват с 4 броя (0.7%), а бюлетините - с 23 броя (17.4%).

Годишният тираж на списанията (26 055 хил.) през 2011 г. намалява с 12.4% в сравнение с 2010 г., а на бюлетините (1 776 хил.) - с 24.6%. Най-голям дял от всички издавани списания и бюлетини през 2011 г. заемат тези с обществено-политическа тематика - 33.4% от заглавията и 42.4% от общия тираж. В сравнение с предходната година относителният дял на заглавията намалява с 0.3, а тиражът - с 4.5 процентни пункта.

През 2011 г. са издадени 95 *списания и бюлетини* на чужди езици с годишен тираж 1 945 хил., като най-многобройни са изданията на английски език - 55 заглавия с тираж 259 хил., следвани от изданията на два и повече езика - 29 заглавия с годишен тираж 1 584 хил., на руски език - 5 с тираж 81 хил., на турски език - 2 с тираж 16 хиляди.

Най-висок е относителният дял на заглавията на *списанията*, излизащи от 1 до 4 пъти годишно - 44.5% (249 заглавия) от всички издадени списания с тираж 1 361 хил., следвани от списанията, излизащи веднъж месечно - 27.0% (151 заглавия) с тираж 12 791 хиляди.

През 2011 г. са издадени 89 *периодични сборника* с тираж 53 хил., като в сравнение с 2010 г. броят им се увеличава 1.3 пъти, докато тиражът намалява 1.5 пъти.

Издадени книги и брошури за периода октомври 2010 - декември 2011 година

През наблюдавания период от 15 месеца (октомври 2010 - декември 2011 г.) са издадени 4 524 книги с тираж 2 717 хил. и 554 брошури с тираж 496 хиляди.

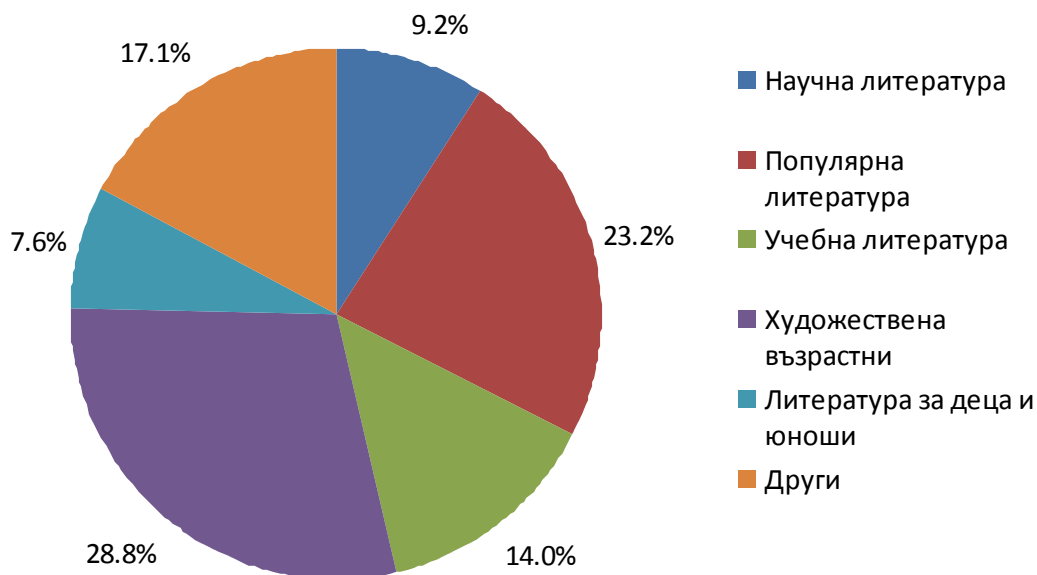
1. Издадени книги и брошури за периода октомври 2010 - декември 2011 година

	Заглавия - брой	Тираж - хиляди
Общо	5 078	3 213
Нови заглавия и нови издания	4 775	2 997
Препечатани издания	303	216

С уникалния 10-значен идентификационен код ISBN (Международен стандартен книжен номер) за периода октомври 2010 - декември 2011 г. са регистрирани 4 323 книги и 493 брошури, или 94.8% от всички издания, което улеснява ползването им в чужбина (Приложение, табл. 2).

Книгите и брошурите са класифицирани по „Предназначение на литературата“¹ по тематични области.

Фиг. 3. Издадени заглавия на книги и брошури по „Предназначение на литературата“

¹ Класификационна група за разпределение на книгите.

През периода октомври 2010 - декември 2011 г. с най-голям относителен дял са заглавията в разделите: художествена литература за възрастни (28.8%), популярна литература (23.2%) и учебна литература (14.0%).

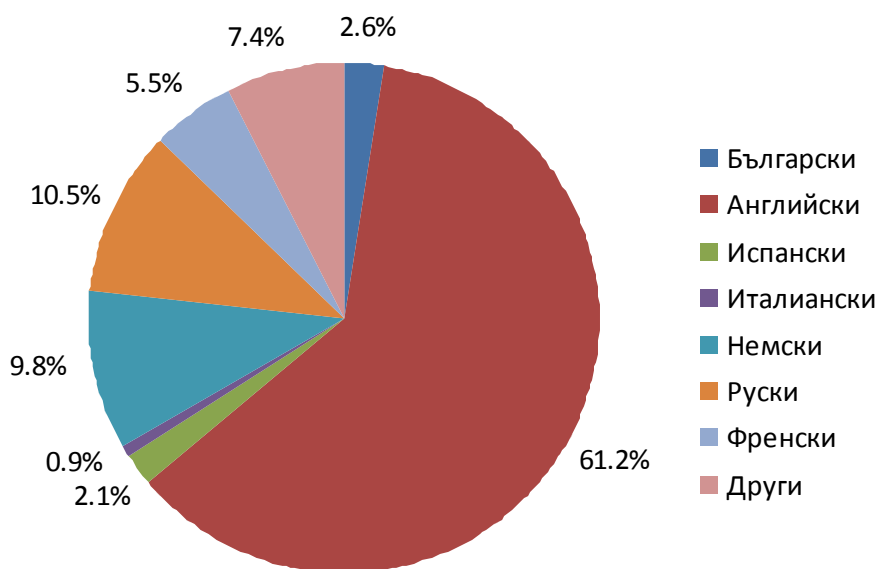
Относителният дял на тиража на художествената литература за възрастни за наблюдавания период е 30.7%, на популярната литература - 23.4%, на учебната литература - 9.2%, от цялата издадена продукция. Научната литература включва 469 заглавия с тираж 142 хил., което представлява 9.2% от всички издания и 4.4% от общия тираж.

Броят на издадените книги с детско-юношеска тематика е 388 с тираж 558 хиляди. От тях детската художествена литература включва 210 заглавия с тираж 296 хил. екземпляра, или 4.1% от цялата издадена продукция и 9.2% от общия тираж.

През наблюдавания период от 15 месеца заглавията на оригиналната литература са 3 520 заглавия, или 69.3% от общо издадените книги и брошури. Делът на тиража на този вид литература е 48.1%.

Относителният дял на преводните издания през периода октомври 2010 - декември 2011 г. е 30.7% от издадени книги и брошури, а делът на тиража е 51.9%.

Фиг. 4. Издадени заглавия преводна литература по език на оригинала за периода октомври 2010 - декември 2011 година

От тиража на цялата издадена преводна литература (1 668 хил.) с най-висок относителен дял са преведените заглавия от английски език 72.7% (1 213 хил.). Следват преведените издания от руски език с тираж 130 хил. (7.8%), от немски език с тираж 88 хил. (5.3%), от френски с тираж 71 хил. (4.3%) и от испански език с тираж 52 хил. (3.1%).

В регионален аспект най-много книги са издадени в област София (столица), като относителният дял на издадените заглавия (книги и брошури) е 69.5% от общо издадените в страната, а тиражът - 82.9%. Следват областите Пловдив със 7.1% от всички издадени заглавия и също толкова от общия тираж и Велико Търново - съответно с 5.3 и 2.4%.

Методологични бележки

Статистическото изследване на издателската дейност осигурява данни за издадените книги, брошури, продължаващите издания (вестници, списания, бюлетини и периодични сборници) и електронните публикации. Данните се предоставят на НСИ от Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“. От 2010 г. в Националната библиотека „Св.св. Кирил и Методий“ се изгражда нова информационна система за въвеждане на данните и предоставяне на законоустановената статистическа информация. Поради тази причина данните за издадените книги и брошури обхващат периода октомври 2010 - декември 2011 година. Отпада разпределението на изданията по литературни групи, по обем (печатни, издателски и тиражно-издателски коли) и цена.

Наблюдението обхваща дейността на държавните и частните издателства и редакции.

В броя на книгите и брошурите не се включват изданията с тясно ведомствено предназначение, с временен и рекламен характер, с тираж по-малък от 100 екземпляра и по-малък от четири страници.

Брошура е непериодично печатно издание с най-малко пет, но с не повече от 48 страници, издадено в страната и направено общодостъпно.

Книга е непериодично излизащ печатен документ с най-малко 49 страници, издадено в страната и направено общодостъпно.

Заглавие - дума или съвкупност от думи, отбелязани обикновено върху документа, за да може да се използват за неговото идентифициране и често (но невинаги) го отличават от други документи.

Том - физическа единица на печатен документ, която съдържа определен брой страници, обединени в една подвързия, и съставлява едно цяло или част от една съвкупност.

Тираж е общият брой на екземплярите, отпечатани от едно заглавие.

Продължаващо издание (серия)

Документ в печатна или непечатна форма, който се публикува в последователни части, обикновено с цифрово или хронологично означаване и без предварително ограничение на продължителността на изданието независимо от неговата периодичност.

Вестник е листово издание, което съдържа новини за текущи събития, предизвикващи специален или общ интерес, отделните части на които са регистрирани хронологически или в числа, и излиза обикновено поне един път в седмицата.

Списание е продължаващо издание, което се публикува под едно и също заглавие на редовни или нередовни интервали, за неограничено време; отделните броеве са последователно номерирани или датирани.

Бюлетин е издание (във вид на брошура или листовка), което съдържа кратки официални и служебни материали (нормативни, информационни), отнасящи се до дейността на издаващото учреждение или организация.

Периодичен сборник е издание, което съдържа научни статии, научни съобщения и други, публикувано обикновено от името на научна институция.

Годишен тираж на периодичното издание е общото количество на екземплярите на всички излизания на едно заглавие за една година.

Еднократен тираж е средният тираж от тиражите на всички излизания на едно заглавие за година.

Повече информация и данни за издателската дейност могат да бъдат намерени в интернет страницата на НСИ: <http://www.nsi.bg/otrasal.php?otr=24>.

Приложение

Таблица 1

Издадени вестници по периодичност

Периодичност	2010			2011		
	заглавия - бр.	годишен тираж - хил.	еднократен тираж - хил.	Заглавия - бр.	годишен тираж - хил.	еднократен тираж - хил.
Общо	359	340 812	4 630	369	373 111	4 168
Ежедневници	60	186 792	640	62	231837	827
Излизаци един път седмично	148	138 418	3 031	157	125 688	2 902
Излизаци по-малко от един път седмично	151	15 602	959	150	15586	439

Таблица 2

Издадени книги и брошури, разпределени по теми, съответстващи на класификацията на ЮНЕСКО, през периода октомври 2010 - декември 2011 година¹

Десетична класификация (по теми)	Книги		Брошури		Издания с ISBN - брой	
	заглавия - бр.	тираж - хил.	заглавия - бр.	тираж - хил.	книги	брошури
Общо	4 524	2 717	554	496	4 323	493
Общ отдел	155	95	88	129	149	86
Философия, психология	206	139	4	1	191	3
Религия	75	54	12	6	67	5
Обществени науки	820	394	39	23	775	35
Езикознание	114	37	5	3	112	5
Естествени науки и математика	146	61	17	8	134	15
Техника. Медицина. Приложни науки	778	454	34	23	761	23
Изкуство и развлечения	182	104	9	4	181	7
Литература	1 693	1 196	327	292	1 627	299
География/История	355	184	19	8	326	15

¹ Десетичната класификация - национален вариант.